

ANALIZA NOWEJ PODSTAWY PROGRAMOWEJ DO J. POLSKIEGO DLA KLAS IV–VIII Z DNIA 14 LUTEGO 2017 R.

| Obecna podstawa programowa | Nowa podstawa programowa |
|---|---|
| <p>Cele kształcenia – wymagania ogólne II etap edukacyjny: klasy IV–VI</p> <p>I Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</p> <p>II Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>III Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>Cele kształcenia na II i III etapie nauczania są zapisane w formie wymagań.</p> | <p>Cele kształcenia – wymagania ogólne. Klasy IV–VIII</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>Kształcenie literackie zajmuje pozycję dominującą w stosunku do kształcenia kulturowego. Da się zauważyć przewagę analizy utworów nad ich interpretacją. Pominięto edukację medialną.</p> <p>II. Kształcenie językowe</p> <p>Położono nacisk na gramatykę. Skuteczną komunikację zamieszczono w celach na czwartym miejscu. Niewielki aspekt pozawerbalny komunikacji, nie ma elementów języka mediów elektronicznych.</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>Odłączono tworzenie wypowiedzi od kształcenia językowego. Nie ma kształcenia umiejętności rozumienia wypowiedzi oraz etyki mowy. Wprowadzone nowości to: konieczność stosowania rytmu akapitowego oraz elementy retoryki.</p> <p>IV. Samokształcenie</p> <p>Wyodrębnione jako odrębny komponent, zwiększa to jego wagę.</p> |
| <p>Cele kształcenia – wymagania ogólne III etap edukacyjny</p> <p>I Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</p> <p>II Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>III Tworzenie wypowiedzi.</p> | <p>III. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>Odłączono tworzenie wypowiedzi od kształcenia językowego. Nie ma kształcenia umiejętności rozumienia wypowiedzi oraz etyki mowy. Wprowadzone nowości to: konieczność stosowania rytmu akapitowego oraz elementy retoryki.</p> <p>IV. Samokształcenie</p> <p>Wyodrębnione jako odrębny komponent, zwiększa to jego wagę.</p> |
| <p>Treści nauczania – wymagania szczegółowe (Odrębnie dla klas IV–VI i gimnazjum)</p> <p>I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> Czytanie i słuchanie Samokształcenie i docieranie do informacji Świadomość językowa <p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Wstępne rozpoznanie</p> <ol style="list-style-type: none"> Analiza Interpretacja Wartości i wartościowanie <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <ol style="list-style-type: none"> Mówienie i pisanie Świadomość językowa <p>Szczegółowo podane są treści, ale bez podziału na klasy – nauczyciel ma swobodę działania, dostosowuje pracę do możliwości rozwojowych uczniów ich potrzeb; na</p> | <p>Treści nauczania – wymagania szczegółowe</p> <p>Klasy IV–VI oraz osobno klasy VII–VIII</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <ol style="list-style-type: none"> Czytanie utworów literackich Odbiór tekstów kultury (w kl. VII i VIII czytanie tekstów kultury) <p>II. Kształcenie językowe</p> <ol style="list-style-type: none"> Gramatyka języka polskiego Zróżnicowanie języka Komunikacja językowa i kultura języka Ortografia i interpunkcja <p>III. Tworzenie wypowiedzi</p> <ol style="list-style-type: none"> Elementy retoryki Mówienie i pisanie <p>IV. Samokształcenie</p> <p>Lektury obowiązkowe } Podział na klasy IV–VI, VII–VIII, Lektury uzupełniające } bez przyporządkowania lektur do klas.</p> |

| Obecna podstawa programowa | Nowa podstawa programowa |
|---|---|
| <p>podstawie tych treści tworzy program nauczania. Treści nauczania są zapisane w formie wymagań.</p> | <p>Treści przypisano do klas IV–VI oraz VII–VIII, wskazuje to na kolejność omawiania zagadnień w kolejnych etapach. Położono nacisk na kształcenie analizy utworów. Dominuje liniowy układ treści, zwłaszcza w kształceniu językowym. Treści nauczania są zapisane w formie wymagań.</p> |
| <p>Klasy IV–VI Teksty kultury poznawane w całości – nie mniej niż 4 pozycje książkowe w r. szk. oraz wybrane przez nauczyciela teksty o mniejszej objętości. Podany jest duży wybór propozycji bez podziału na klasy – istnieje możliwość omawiania tekstów kultury w zależności od możliwości rozwojowych uczniów ich potrzeb, nauczyciel ma dużą swobodę w doborze lektur. Przy nazwiskach autorów podawana jest uwaga: wybrana powieść, wybór opowiadań, wybór mitów greckich, baśni, legend, kołęd, pieśni patriotycznych, poezji. Występują inne teksty kultury niż literatura: film, widowisko teatralne, wybrane programy telewizyjne.</p> <p>Gimnazjum 1. Teksty poznawane w całości – nie mniej niż 5 pozycji książkowych w r. szk. oraz wybrane przez nauczyciela teksty o mniejszej objętości, przy czym nie można pominąć autorów i utworów oznaczonych gwiazdką. 2. Teksty poznawane w całości lub w części (decyzja należy do nauczyciela). 3. Wybór publicystyki z prasy i innych środków społecznego przekazu; wybrany komiks; wybrane programy telewizyjne. Jak w szkole podstawowej, nauczyciel ma dużą swobodę w doborze lektur. Przy nazwiskach autorów podawana jest uwaga: wybrana powieść, ballada, nowela, opowiadanie. Wskazano na konieczność omówienia wybranego utworu z literatury współczesnej – polskiej i światowej, innej niż wskazane w spisie.</p> | <p>Lektura obowiązkowa i uzupełniająca – obowiązkowe omówienie dwóch lektur uzupełniających w każdym roku szkolnym – kl. IV–VI oraz VII–VIII</p> <p>Klasy IV–VI W lekturze obowiązkowej wprowadzany jest we fragmentach <i>Pan Tadeusz</i> (m.in. opisy, zwyczaje i obyczaje, polowanie i koncert Wojskiego). Ponadto w projekcie uwzględniono m.in. takie obowiązkowe pozycje jak: <i>Akademia Pana Kleksa</i>, <i>Kajko i Kokosz</i>, <i>Szkoła latania</i>, <i>Mikołajek</i>, <i>Opowieści z Narnii</i>, <i>Chłopczy z Placu Broni</i>, <i>Katarynka</i>, <i>W pamiętniku Zofii Bobrówny</i>, <i>W pustyni i w puszczy</i>.</p> <p>Wśród mitów wymieniono mit o powstaniu świata oraz mity o: Prometeuszu, Syzyfie, Demeter i Korze, Dedalu i Ikarze, Heraklesie, Tezeuszu i Ariadnie, Orfeuszu i Eurydyce.</p> <p>Obowiązkowo omawiane teksty z Biblii to: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o siewcy, o talentach, o pannach roztropnych, o miłosiernym Samarytaninie.</p> <p>Wybrane podania i legendy polskie: w tym o Lechu, Piaście, Kraku i Wandzie.</p> <p>Poezja dla dzieci to utwory: W. Betzy, J. Brzechwy, J. Kulmowej, J. Tuwima, J. Twardowskiego, proponowane są też wybrane wiersze K.I. Gałczyńskiego, Z. Herberta, A. Kamieńskiej, A. Mickiewicza, C. Miłosa, T. Różewicza, J. Słowackiego, L. Staffa.</p> <p>W lekturze uzupełniającej do wyboru są, m.in.: <i>Kapelusz za 100 tysięcy</i>, <i>Tajemniczy ogród</i>, <i>Alicja w Krainie Czarów</i>, <i>Trzej muszkieterowie</i>, <i>Księga dżungli</i>, <i>Król Maciuś Pierwszy</i>, <i>Cudowna podróż</i>, <i>Pajaczek na rowerze</i>, <i>Biały Mustang</i>, <i>Janko Muzykant</i>, <i>Ania z Zielonego Wzgórza</i>, <i>Przygody Tomka Sawyera</i>, pieśni i piosenki patriotyczne lub inne utwory literackie i teksty kultury wybrane przez nauczyciela.</p> <p>Klasy VII–VIII Uczniowie poznają Ebenezera Scrooge’a, postacie <i>Zemsty</i>, <i>Quo vadis</i>, bohaterów <i>Kamieni na szaniec</i>, <i>Dziadów cz. II</i>, <i>Szyfowych prac</i>, reportaże M. Wańkowicza, <i>Żonę modną</i>, <i>Małego Księcia</i>, <i>Ballady</i>. <i>Pan Tadeusz</i> wskazany jest do omówienia w całości. Poetów reprezentują K.K. Baczyński, S. Barańczak, C. Norwid, B. Leśmian, M. Hemar, J.M. Rymkiewicz, W. Szyborska, K. Wierzyński, J. Lechoń, J. Liebert, J. Sztaudynger, S.J. Lec.</p> <p>W lekturze uzupełniającej uczniowie mogą spotkać Santiago, bohaterów powieści A. Christiie, H. Keller, N.H. Kleinbaum, A. Fiedlera, H. Sienkiewicza, E.E. Schmidta, M. Wańkowicza, wspomnienia K. Lanckorońskiej, rozważania Jana Pawła II lub inne utwory literackie i teksty kultury wybrane przez nauczyciela.</p> |

| Obecna podstawa programowa | Nowa podstawa programowa |
|--------------------------------------|--|
| | <p>Obecna jest literatura wojenna, wspomnieniowa.</p> <p>Lektury nie są ściśle przypisane do konkretnej klasy, zazwyczaj wskazane są konkretne tytuły i autorzy.</p> <p>Zaproponowana podstawa programowa jest dokumentem wskazującym nauczycielowi konkretne treści do omówienia w klasach IV–VI, VII–VIII.</p> |
| Zalecane warunki i sposób realizacji | Wskazano i omówiono |

Liczba godzin w cyklu kształcenia

| Obecna podstawa programowa | Nowa podstawa programowa |
|---|---|
| SP 5 + 5 + 6 = 16 godz. 32 tyg. min. 510 godz. | SP 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 25 godz. 32 tyg. |
| GIM 5 + 4 + 5 = 14 godz. 32 tyg. min. 450 godz. | |
| RAZEM: 30 godz. 6 lat min. 960 godz. | RAZEM: 25 godz. 5 lat |

Cykl kształcenia ogólnego skraca się o rok. Kształcenie polonistyczne ma mniejszy wymiar godzinowy, z zapowiedzi wynika, że cykl kształcenia w liceum i technikum ma trwać odpowiednio 4 lub 5 lat, ale nie jest znana podstawa do tego etapu kształcenia, także przewidywana lista lektur.

Teresa Zawisza-Chlebowska

Dyplomowana nauczycielka języka polskiego, dyrektorka Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi im. Króla Władysława Jagiełły w Sochaczewie.

Członkini Zarządu Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów oraz Zespołu Etyki Słowa Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk.